

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/153/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8512200374
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8512200374.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Martina Barana v právnej veci žalobcu: Slovenská republika - ŠTÁTNE LESY TATRANSKÉHO NÁRODNÉHO PARKU TATRANSKÁ LOMNICA so sídlom Tatranská Lomnica 66, 059 60 Vysoké Tatry, IČO: 31 966 977, zastúpeného JUDr. Marekom Radačovským, advokátom, so sídlom Žriedlová 3, 040 01 Košice, proti žalovaným 1./ Q. A., nar. XX.X.XXXX, bytom F. XXX, XXX XX M., 2./ Pozemkové spoločenstvo Urbár Štrba so sídlom Školská 118, 059 38 Štrba, IČO: 42 380 022, zastúpeným JUDr. Marcelom Kohútom, advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom Námestie sv. Egídia 95, 058 01 Poprad, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 24.4.2018 č. k. 5C/11/2012 - 1983 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok vo výrokoch I. a II.

Mení rozsudok vo výroku III. tak, že priznáva žalovaným vo vzťahu k žalobcovi náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 50 %.

Priznáva žalovaným vo vzťahu k žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 50 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol, zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením OS Stará Ľubovňa sp. zn. 5C/11/2012 zo dňa 13.9.2016 a žalovaným vo vzťahu k žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že predmetom konania ostala pôvodná žaloba v znení posledného uznesenia o pripustení zmeny petitu žaloby, a teda o určenie, že žalobca je výlučným vlastníkom konkrétnych nehnuteľností vedených na LV č. XXXX, XXXX, XXXX a v nezaloženom LV kat. úz. M., keď zotrval na tvrdení, že vlastníkom sporných nehnuteľností nemôžu byť žalovaní. Súd prvej inštancie zdôraznil, že podľa žalobcu v pôvodnej PK č. XXX, kat. úz. M. bola zapísaná do roku 1908 parcela mpč. XXXX, kde ako podieloví spoluvlastníci boli vedení v 2/3 výmery statkári a menšinový podiel asi v 1/3 vlastnili bývalí urbárci z obce M.. Komasáciou do roku 1908 sa rozdelilo podielové spoluvlastníctvo pôvodnej parcely mpč. tak, že reálne parcela označená ako mpč. XXXX bola zrušená, podiely urbárcov boli zapísané do PK č. XXX a ďalšou kúpnopredajnou zmluvou z 25.5.1912 vlastníci v bode II. žaloby previedli svoje vlastnícke právo na štát v správe kráľovskej pokladnice k parcele č. XXXX. Podobne prešli na Československý štát aj parcely mpč. XXXX, mpč. XXXX, mpč. XXXX, mpč. XXXX. Podľa súdu prvej inštancie takto tvrdené skutočnosti v konaní neboli preukázané, sú doposiaľ sporné. Doposiaľ nebola predložená ani kúpna zmluva z roku 1912, identifikácia parciel a nebol preukázaný zánik a zrušenie parcely XXXX. V tejto súvislosti súd prvej

inštancie poukázal aj na rozsudok Krajského súdu Prešov vydaný v konaní sp. zn. 7Co/136/2011, v ktorom sa konštatuje, že tvrdenie o zániku parcely č. XXXX do roku 1908 nemôže byť pravdivé, nakoľko je pri nej vykonaný zápis aj v roku 1910. Čo je však najdôležitejšie, nie všetky vlastnícke vzťahy uvedené v časti B, prešli do novej vložky č. XXX, kat. úz. M., čo znamená, že tzv. stará vložka č. XXX nemohla zaniknúť a ani nezanikla, obsahuje parcelu XXXX, parcelu XXXX/X a ďalšie.

3. Súd prvej inštancie zdôraznil, že predmetom sporu je spoločná nehnuteľnosť, kde ako podieloví spoluvlastníci sú zapísané konkrétne fyzické osoby a subjekty, a teda nie žalovaní. Dôkazy, ktoré boli predložené žalobcom po 14-tich rokoch, ale hlavne, na ktoré poukazuje a navrhuje vykonať žalobca v podaní zo 6.4.2018, neboli predložené súdu včas. Podstatne je ale to, že žalobca nežaluje a neuvádza správny okruh žalovaných. Zdôraznil, že žalobca podal žalobu na príslušnom súde v roku 2004 a predložil listinné dôkazy, na ktoré súd neprihliadol už za účinnosti CSP, a to 6.4.2018. Podľa súdu žalobcovi nič nebránilo, pokiaľ by konal starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania, aby listinné dôkazy, ktoré mal k dispozícii už dávno predtým predložil súdu skôr, aj s ohľadom na časový okamih nadobudnutia účinnosti CSP. Predloženie listinných dôkazov pár dní pred pojednávaním, resp. žiadať o jeho odročenie za účelom poskytnutia ďalšej lehoty na predloženie listinného dôkazu, ktoré žalobca k dispozícii mal skôr, je konaním, ktoré možno charakterizovať podľa súdu prvej inštancie, ako zámerné predlžovanie súdneho sporu. Na listinné dôkazy doručené súdu dňa 6.4.2018 neprihliadol a k vykonaniu ďalších dôkazov nepristúpil. Žalobca v priebehu konania niekoľkokrát menil žalobu a okruh žalovaných účastníkov. Bol to samotný žalobca, ktorý množstvom svojich návrhov, ktorými opakovane menil okruh žalovaných a predmetu sporu, vymedzil tento nesprávny okruh žalovaných. Žaloba o určenie, či tu právo je alebo nie je, tak za účinnosti OSP, ako aj v súčasnosti, môže byť úspešná len vtedy, ak žalobca preukáže naliehavý právny záujem na takomto určení. Konkrétne, ak sa žalobca domáha určenia, že je vlastníkom nehnuteľnosti, pri ktorej je v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastník niekto iný, má vo vzťahu k osobe, či osobám zapísaným v katastri nehnuteľností naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pokiaľ takéto určovacie rozhodnutie je spôsobilým prostriedkom pre docielenie zapísania žalobcu ako vlastníka do katastra nehnuteľností namiesto tam zapísaných žalovaných osôb. S prihliadnutím na význam zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností a na jeho právne účinky je odôvodnený záver, že právne postavenie žalobcu, ktorý nie je zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastník, je neisté a bez požadovaného určenia by jeho právo mohlo byť ohrozené. Pokiaľ však žalobca žiada určiť, že je vlastníkom nehnuteľnosti v celku, žaloba o určenie vlastníckeho práva musí smerovať proti všetkým, ktorí sú ako vlastníci tejto nehnuteľnosti zapísaní v katastri nehnuteľností. V zmysle § 228 ods. 1 CSP je rozsudok záväzný len pre strany a ich právnych nástupcov, môže byť takýto rozsudok podkladom pre vykonanie zmeny v zápise vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, len ak účastníkmi konania boli všetky osoby aktuálne v čase rozhodovania zapísané v katastri ako vlastníci. Ak by žaloba smerovala len proti niektorým z nich, nebol by rozsudok záväzný pre tie osoby, ktoré sú zapísané v katastri nehnuteľností ako spoluvlastníci a neboli žalovaní. Tým by sa neodstránila neistota v skutočných právnych vzťahoch medzi účastníkmi. Z toho možno vyvodiť záver, že ak v predmetnej veci žalobca žiada určiť, že je vlastníkom uvedených nehnuteľností, ale žaloba nesmeruje proti všetkým osobám, ktoré sú v čase rozhodovania zapísané v katastri nehnuteľností ako vlastníci, či spoluvlastníci, naliehavý právny záujem na požadovanom určení nie je daný. Zápis v katastri nehnuteľnosti v zmysle tejto žaloby nie je možný. Pokiaľ ide o žalovaného v 1. rade, nie je daná naliehavý právny záujem, keďže ide o spoločnú nehnuteľnosť a žalovaný v 1. rade je len jeden z členov Pozemkového spoločenstva urbár M., jeden zo spoluvlastníkov a v priebehu celého konania žalobca argumentoval tým, že má byť vlastníkom nehnuteľností - konkrétnych zapísaných na LV, teda celej nehnuteľnosti, nielen podielu. Pokiaľ ide o žalovaného v 2. rade, ide o pozemkové spoločenstvo, založené podľa zákona č. 181/1995 Z.z., podľa ktorého pozemkové spoločenstvo iba spravuje a obhospodaruje spoločnú nehnuteľnosť, ktorá je naďalej vo vlastníctve, či spoluvlastníctve jednotlivých jeho členov. Žalovaný ako pozemkové spoločenstvo združujúce spoluvlastníkov spoločnej nehnuteľnosti, hoci aj má právnu subjektivitu, nemá žiadne oprávnenie v otázke vlastníckych vzťahov k spoločnej nehnuteľnosti a vlastníckmi, či spoluvlastníkmi sú jednotliví členovia tohto spoločenstva, čo vyplýva aj z predložených listov vlastníctva.

4. Súd prvej inštancie ďalej skonštatoval, že na strane žalobcu je daná jeho aktívna legitímácia v spore. Podľa súdu prvej inštancie ďalej v prejednávanej veci ide o vlastníctvo členov pozemkového spoločenstva. Z povahy veci je z hľadiska vecnej legitímácie nevyhnutné, aby v konaní vystupovalo spoločenstvo, kedy sa tiež vyžaduje, aby na strane žalovaných vystupovali všetci účastníci dotknutého právneho úkonu. Ide teda o nútené procesné spoločenstvo nerozlučné. Pokiaľ ide § 31 ods. 8 zákona

o pozemkových spoločenstvách a prípadný problém s doručovaním, súd prvej inštancie zdôraznil, že toto ustanovenie nie je možné použiť v predmetnom konaní, pretože toto ustanovenie hovorí o členoch pozemkového spoločenstva, ktorí boli už účastníkmi konania začatého do 30.4.2013. Predmetná vec je taká, že členovia Pozemkové spoločenstva urbár Štrba, k tomuto dátumu neboli účastníkmi konania, a preto toto ustanovenie je na danú vec neaplikovateľné. Súd prvej inštancie ďalej skonštatoval, že vo veci nejde ani o res iudicate vo vzťahu k rozsudku OS Poprad sp. zn. 8C/213/03. Zdôraznil, že zjavný nedostatok pasívnej legitímácie znamená, že ďalej už nie je potrebné zaoberať sa dôvodnosťou nároku samotného. Súd prvej inštancie ďalej zdôvodnil aj nepripustenie zmeny žalobného návrhu realizované zo strany žalobcu podaním zo dňa 6.4.2018. V tomto podaní žalobca okrem iného navrhoval pripustenie zmeny petitu a pripustenie ďalších osôb na strane žalovaných, ale po 14 rokoch aj návrhy na vykonanie ďalšieho dokazovania. Súd zistil, že pokiaľ ide o okruh žalovaných, opakovane aj pri tomto podaní sú uvádzané a navrhované osoby, ktoré už sú mŕtve, kde pri roku úmrtia XXXX je jasné, že touto informáciou žalobca mohol disponovať už skôr. Nie je možné, aby súd do konania pripúšťal mŕtvych, vzhľadom na to, že konanie sa začalo v roku 2004 a pokiaľ ide o doterajšie procesné úkony a návrhy zo strany žalobcu a rozhodnutia o pripustení, vypustení z konania, vylúčení na samostatné konanie, za toto obdobie ich bolo viac ako 20. Súd prvej inštancie preto nepripustil poslednú navrhovanú zmenu žalobu a nepripustil do konania ďalšie osoby na strane žalovaných, uvedené v podaní z 10.10.2017, 17.10.2017 a 6.4.2018.

5. So zreteľom na tieto dôvody žalobu ako nedôvodnú zamietol, aj bez návrhu zrušil nariadené predbežné opatrenie podľa § 335 ods. 1 CSP a o trovách konania strán sporu rozhodol podľa § 225 a nasl. CSP.

6. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca, ktorý navrhol rozsudok zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Argumentuje tým, že neboli splnené procesné podmienky vo veci preto, aby súd dňa 24.4.2018 mohol konať. Konkrétne namieta skutočnosť, že v konaní konal s osobou Q. A., nar. XX.X.XXXX, ako právnym nástupcom pôvodne žalovaného v 1.rade, keďže uznesenie o pokračovaní v konaní s touto osobou ešte v čase pojednávania nebolo právoplatné. Žalobca ďalej namieta, že súd v konaní aplikoval ust. § 153 CSP, a to v rozpore s § 470 ods. 2 CSP. Podľa tohto ustanovenia, ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácii konania, ak by boli v neprospech strany. Ak súd prvej inštancie rozhodol tak, že neprihliadal na podanie žalobcu zo 6.4.2018 a nepripustil vstup do konania ako žalovaných, osoby uvedené v tomto podaní, nepripustil zmenu žaloby a nevykonal navrhnuté dôkazy poukazom na sudcovskú koncentráciu podľa § 153 CSP, postupoval v rozpore s § 470 ods. 2 CSP, keďže použitie sudcovskej koncentrácie v konaní začatom pred účinnosťou terajšieho CSP, je v tomto konkrétnom prípade neprípustné. Ďalej tvrdí, že medzi dorúčením podania žalobcu na súd 6.4.2018 a konaním pojednávania dňa 24.4.2018, bol dostatočný časový priestor tak pre súd, ako aj pre žalovaných, aby sa s týmto podaním a dôkazmi k nemu pripojenými súd oboznámil a uvedené platí aj pre žalovaných. Toto podanie žalobcu bolo doručované priamo právnemu zástupcovi žalovaných, ktorý nakoniec ani nenamieta, že by mu toto podanie doručené nebolo. Časový úsek 18 dní je teda pre súd aj pre žalovaných dostatočný na to, aby bolo možné sa s obsahom tohto podania oboznámiť. Vytýkané nedodržanie lehoty uložené súdom žalobcovi na pojednávaní v júni 2017 je podľa žalobcu irelevantné a použitie sudcovskej koncentrácie konania podľa § 153 CSP, na základe ktorej súd neprihliadol na podanie žalobcu zo 6.4.2018 a nepripustil zmenu žaloby a vstup nových žalovaných, je podľa § 470 ods. 2 CSP protiprávne do takej miery, že došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces. Súd pred vyhlásením uznesenia o skončení dokazovania, resp. ešte pred udelením práva na záverečné reči, neoboznámil obsah spisu a toto procesné pochybenie súvisí s nespĺnením povinnosti sudkyne podľa § 181 ods. 2 CSP. Žalobca v dôsledku nespĺnenia si uvedenej zákonnej povinnosti konajúceho súdu podať predbežné právne posúdenie veci nevedel, ktoré skutkové tvrdenia považuje súd za sporné a ktoré za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré nevykoná. Neuvedenie predbežného právneho posúdenia veci zo strany súdu a vyhlásenie rozhodnutia napriek tejto skutočnosti, viedlo podľa žalobcu pre neho k nepredvídateľnému a arbitrárnemu rozhodnutiu a bolo tak porušené právo žalobcu na spravodlivý proces. Pokiaľ ide o znalecký posudok J.. A. č. XX/XXXX, ktorý tvorí prílohu podania zo 6.4.2018, tento bol žalobcovi doručený až 6.4.2018, a teda žalobca ani objektívne podanie z tohto dňa nemohol vyhotoviť a doručiť súdu skôr, keďže znaleckým posudkom, ktorý je pre identifikáciu parciel a pre skutkové a právne zdôvodnenie žaloby podstatné, nedisponoval. Tento znalecký posudok rieši identifikáciu parciel, ktoré majú byť predmetom konania a s tým logicky súvisí aj okruh pasívne legitimovaných osôb. Znalec tiež popisuje spôsob pozemkových úprav vykonaných začiatkom 20.

storočia a potvrdenie právneho zdôvodnenia žaloby. Výtky súdu na žalobcu, že uskutočnil viac ako 20 procesných podaní sú podľa jeho názoru bezpredmetné pre zamietnutie žaloby, keď je potrebné si uvedomiť, že nie je vinou žalobcu skutočnosť, že predmet žaloby bol vydržaný niekoľko 100 osobami, ktoré aj vzhľadom na svoj vek postupne umierali, čo znamenalo po každej tejto udalosti neľahkú prácu zisťovať okruh dedičov. Splnenie tejto úlohy nemožno sankcionovať zamietnutím žaloby s odôvodnením, že návrhov na zmenu účastníkov bolo príliš veľa. Ak bolo veľa úmrtí počas konania, logicky musel tomuto zodpovedať aj adekvátny procesný postup žalobcu. V podaní zo 6.4.2018 žalobca presne a jasne určil okruh pasívne legitimovaných osôb a jedine 3 osoby podľa jeho vedomosti boli zosnulé, a to W. J., W. R. a D. J.. Súd podľa žalobcu alibisticky poukazuje na skutočnosť, že mal do konania žiadať vstup mŕtvych osôb. Žalobca na strane 30 a 31 podania zo 6.4.2018 uviedol, že predmetné osoby zomreli s tým, že požiadal súd, aby vykonal dokazovanie z príslušných obecných úradov, či dedičských kancelárií súdov zabezpečením osvedčení o dedičstve týchto zosnulých osôb pre možné určenie okruhu právnych nástupcov. Žalobca nebol účastníkom dedičského konania po týchto osobách, a preto nemá ako zabezpečiť ustálenie okruhu právnych nástupcov týchto osôb. V zmysle § 132 ods. 3 CSP žalobca pripojil dôkazy k žalobe, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Súd prvej inštancie teda predmetné dedičské rozhodnutie nezabezpečil, avšak na druhej strane sám zabezpečil okruh právnych nástupcov po pôvodnom žalovanom v 1.rade, aby mohol dňa 24.4.2018 konať vo veci. Namieta, že na jednej strane súd žalobcovi kladie za vinu, že nesprávne určil okruh účastníkov, pokiaľ ide o právnych nástupcov po troch zosnulých osobách, ale na druhej strane po zistení, že pôvodný žalovaný v 1. rade zomrel, súd dokázal v priebehu pár hodín predmetný okruh právnych nástupcov určiť pre účely pokračovania v konaní. Žalobca ďalej namieta porušenie §132 ods. 3 CSP, keď súd nevykonal šetrenie zabezpečením nadobúdacích titulov u subjektov Y. s.r.o., C., s.r.o., a pána Q. V., na základe ktorých sa stali vlastníkami predmetných nehnuteľností. Keďže žalobca nebol účastníkom kúpnych či iných zmlúv o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, nemôže ich ani súdu predložiť. Zamietnutie návrhu na pripustenie uvedených subjektov do konania s odôvodnením, že žalobca nepredložil nadobúdacie tituly, aj keď ich objektívne mať nemohol, považuje žalobca za odňatie možnosti konať pred súdom. Odmietnutie návrhu na povolenie vstupu do konania žalovaných tým, že niektorí mali byť údajne uvádzaní duplicitne, považuje žalobca za nezákonné, súd neuvádza, ktoré konkrétne osoby sú uvádzané duplicitne, resp., že nie sú uvádzané správne priezviská a adresy. Keďže súd tieto skutočnosti uvádza bez bližšej konkretizácie, nie je možné k tomu sa adekvátne vyjadriť. Ak by aj bola niektorá osoba uvedená duplicitne, neznamená to, že súd nemôže rozhodnúť o jej pripustení vstupu do konania ako žalovaného, maximálne by nepripúšťali jej vstup do konania viac ako jedenkrát. Neobstoí ani odmietnutie návrhu na pripustenie vstupu do konania žalovaných s ohľadom na vysoký počet osôb, žalobca nemôže za to, že jeho vlastnícke právo si protiprávne osvedčili všetci členovia PS urbár M. a nezodpovedá za počet členov tohto združenia. Je logické, že momentálne nie sú tieto osoby zastúpené, keďže nie sú žalovanými. Žalobca namieta, aby súd na neho prenášal nedokonalosť právnej úpravy CSP upravujúcej doručovanie.

7. Podľa žalobcu v podaní zo dňa 6.4.2018 bol okruh pasívne legitimovaných osôb určený správne, bol súdu a právnenému zástupcovi žalovaných doručený v dostatočnom časovom predstihu, preto súd mal na toto podanie prihliadať a vykonať dôkazy v ňom uvedené. Ak by prihliadol na toto podanie a vykonal navrhované dôkazy, bolo by možné okrem procesných otázok začať v konaní riešiť aj hmotnoprávne meritum veci. Podstatou samotného sporu je, že žalobca tvrdí, že parcela č. XXXX, pôvodne vedená v PKV č. XXX, kat. úz. M., zanikla 1.8.1908 ako vyplýva zo zápisu pod B č. XXXX. Z tohto zápisu je zrejmé, že pravdivé je jeho tvrdenie, že pôvodná parcela zanikla a vznikla nová PKV, zhodou náhod s tým istým číselným označením XXX. Práve táto nová PKV č. XXX obsahovala aj majetkový substrát, majetok vydaný za nehnuteľnosti uvedené a špecifikované pod B XXXX, zápisu v pôvodnej PKV XXX. Tento zápis ako prvý odkaz obsahuje poznámku, že majetok novo vyčlenený do novej PKV č. XXX je vydaný aj za nehnuteľnosť uvedenú pod B XX pôvodnej PKV XXX. Pod B XX sú ako podieloví spoluvlastníci majetkového substrátu uvedení gazdovia z obce M.. Aj uvedené poukazuje na to, že v roku 1908 došlo naozaj k oddeleniu majetku neskorších urbarialistov od ostatného majetku prevažne šľachty, ktorý prešiel neskôr na Uhorskú kráľovskú pokladnicu (dnešné ministerstvo financií) a následne po prvej svetovej vojne na ČSR. Po nahliadnutí do novej PKV č. XXX z rokov 1908 - 1963 je zrejmé, že táto už neobsahuje ako majetkový substrát parcelu XXXX, ku ktorej si neskôr urbárnici protiprávne osvedčili vlastnícke právo práve z dôvodu vydržania, ale obsahuje úplne novú parcelu č. XXXX/X. Strana 2 prekladu jednoznačne dokazuje tvrdenie žalobcu, že urbárnikom bol z parcely XXXX vydaný nový majetok - parcela XXXX/X, ktorá bola zaknihovaná nešťastne v PKV s tým istým číslom XXX ako pôvodná PKV, kde bola aj parcela XXXX vedená. V dôsledku uvedeného, vlastnícke právo žalovaných alebo ich právnych predchodcov ku

pozemkom uvedeným v petite, zaniklo 1.8.1098 a namiesto toho sa stali vlastníkami pozemku parcela č. XXXX/X. Žalobca v tejto súvislosti poukazuje na znalecký posudok č.XX/XXXX, ktorý v plnom rozsahu podopiera skutkové aj právne odôvodnenie žaloby. Uvedené dôkazy nespochybniteľne potvrdzujú, že v spornom území sa nachádzali pozemnoknižné nehnuteľnosti označené iba parcelnými číslami XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX a XXXX. V žiadnom prípade v danej lokalite po roku 1908 sa nenachádzala parcela č. XXXX, ktorá zanikla 1.8.1908. Práve v tomto znaleckom posudku sú uvedené skutočnosti, ktorých absenciu súd vytyka v bode 97. rozsudku, a preto aj z tohto dôvodu považuje žalobca rozsudok za nesprávny a nezákonný. Žalobca namieta platnosť právneho úkonu - notárskej zápisnice a pokračujúcej notárskej zápisnice, páni Q. V. a J.. Q. B., nemohli platne vyhlásiť, že v zápisnici uvedení urbarialisti, či ich právni nástupcovia užívajú nerušene a v dobrej viere svoje vlastné pozemky.

8. V tejto súvislosti akcentuje, že 2.8.1995 neexistovalo Združenie bývalých urbarialistov obce M., a to ani bez právnej subjektivity. To vzniklo až 28.2.1996. Teda tieto osoby nemohli mať žiadne funkcie ani plniť žiadne úlohy, keďže takéto združenie v daný deň neexistovalo. Uvedené osoby konali v mene osôb uvedených v zápisnici bez akejkoľvek plnej moci, nemohli teda vydať ani vyhlásenie o držbe, či dobrovoľnom užívaní týchto nehnuteľností. Ani v jednej z dvoch spomínaných notárskych zápisníc nie je uvedená parcela č. XXXX, preto je viac než záhadou, ako sa urbarialisti dostali na LV ako vlastníci, čo je opäť ďalším dôkazom, že sú vedení ako vlastníci predmetných pozemkov protiprávne. Na základe týchto dôvodov žalobca navrhol podanému odvolaniu vyhovieť.

9. Žalovaní navrhli rozsudok potvrdiť ako vecne správny. Podľa žalovaných žaloba je nedôvodná a žalobca za 14 rokov sporu neunesol dôkazné bremeno. Žalobca v priebehu konania neurčil správny okruh žalovaných a nebol schopný vymedziť predmet žaloby. Nie je správne tvrdenie, že súd postupoval nezákonne v zmysle uplatnenia sudcovskej koncentrácie. V tejto súvislosti žalovaný poukazuje na čl. 5 CSP, podľa ktorého zjavné zneužitie práva nepožíva právnu ochranu. Súd môže v rozsahu ustanovenom v tomto zákone odmietnuť a sankcionovať procesné úkony, ktoré celkom zjavne slúžia na zneužitie práva alebo na svojvoľné a bezúspešné uplatňovanie, alebo bránenie práva, alebo vedú k nedôvodným prietahom v konaní. Tak za účinnosti OSP ani za účinnosti CSP nie je a nebolo možné, aby účastník konania svojimi úkonmi spôsobil de facto donekonečnosť trvania konania bez meritórneho rozhodnutia a zbytočné prietahy v konaní. Žalobcovo ponímanie sudcovskej koncentrácie tak, že je donekonečna oprávnený spôsobovať svojim nekoordinovaným postupom prietahy v konaní, je v rozpore nielen s CSP, ale aj s už neúčinným OSP a ustálenou rozhodovacou činnosťou súdov. Žalovaní, ale aj ostatní spoluvlastníci spoločnej nehnuteľnosti sú už vlastne od roku 2004 obmedzovaní vo svojich právach v dôsledku tohto sporu. Pokiaľ ide o subjekt žalovaného v 2.rade, tento nevlastní spoločnú nehnuteľnosť a ako právnická osoba ani nemá žiadne oprávnenia v otázke vlastníckych vzťahov k spoločnej nehnuteľnosti. Pokiaľ ide o vec samú, opätovne žalovaní poukázali na rozhodnutie Krajského súdu Prešov vydané v konaní sp. zn. 7Co/136/2011, na základe ktorého bolo potvrdené vlastnícke právo v prospech členov pozemkového spoločenstva zapísané na LV č. XXXX.

10. Žalobca zotrval v plnom rozsahu na rozsahu odvolaní a uvedených odvolacích dôvodoch.

11. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu opodstatnené nie je.

12. Ako je zrejmé z obsahu spisu, súd prvej inštancie konal a rozhodoval o žalobe žalobcu smerujúcej proti obom žalovaným, na základe ktorej sa domáhal určenia, že je vlastníkom nehnuteľností, vedených na LV č. XXXX, XXXX, XXXX a na nezaloženom liste vlastníctva u určitých parcel, všetko kat. úz. M., uvedených v uznesení súdu prvej inštancie zo 14.1.2013 č.k. 5C/11/2012 - 185.

13. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

14. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

15. V rozhodovacej praxi súdov sa ustálilo, že žalobca má právny záujem na žiadanom určení, ak bez tohto určenia by bolo ohrozené jeho právo alebo právny vzťah, ktorého je účastníkom, alebo ak by sa

jeho právne postavenie bez takéhoto určenia stalo neistým (§ 137 písm. c/ CSP). Naliehavosť právneho záujmu je charakterizovaná určitými aspektami - žalovaným popieraná existencia či neexistencia práva alebo právneho pomeru u žalobcu. Teda je tu stav, že právo, resp. právny vzťah medzi stranami konania je sporný, existencia aktuálneho stavu objektívnej právnej neistoty medzi účastníkmi, existuje ohrozenie práva či právneho vzťahu, resp. stav neistoty právneho postavenia navrhovateľa, ktorý možno odstrániť určovacím výrokom. Súd prvej inštancie opodstatnene vyhodnotil, že aktívna legitímácia žalobcu v prejednávanej veci je daná a v zásade je prípustná predmetná určovacia žaloba aj podľa spomínaného ust. § 137 písm. c) CSP.

16. Súd prvej inštancie sa ďalej opodstatnene zaoberal otázkou existencie vecnej legitímácie žalovaných strán sporu.

17. Vecná či už aktívna alebo pasívna legitímácia je stav plynúci z hmotného práva, podľa ktorého strana je subjektom práv, či povinností, ktoré sú predmetom konania. Nedostatok aktívnej či pasívnej legitímácie strany je vždy dôvodom pre zamietnutie žaloby, pričom súd v tomto smerne nie je viazaný poučovacou povinnosťou stanovenou v § 160 CSP (predtým § 5 OSP). Poučovacia povinnosť súdu je obmedzená len na poučenie strán o ich procesných právach a povinnostiach (procesných úkonoch, ktoré môžu vykonať, ich dôsledkoch a procesnom postupe). Nemožno z nej vyvodiť povinnosť súdu poučiť žalobcu o tom, že ním označené strany nie sú v spore legitímované, keďže by tak už nešlo o poučenie o procesných právach a povinnostiach, ale o poučenie o hmotnom práve.

18. Preskúmanie vecnej legitímácie či už aktívnej alebo pasívnej je imanentnou súčasťou každého súdneho konania, pričom súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiadna zo strán konania nenamieta, kde zistenie nedostatku vecnej legitímácie má za následok už spomínané zamietnutie žaloby. Exces v postupe konajúceho súdu, ktorý opomenie vyriešenie podstatnej otázky, akou je otázka existencie vecnej legitímácie, k zodpovedaniu ktorej je konajúci súd ex offo viazaný, protirečí obsahu základného práva na súdnu ochranu garantovaného čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj obsahu práva na spravodlivé súdne konanie garantovaného čl. 6 ods. 1 Dohovoru (do pozornosti nálezu Ústavného súdu SR III. ÚS 266/2014).

19. Je zrejmé, že v prípade žalovaného v 2.rade ide o pozemkové spoločenstvo založené podľa zákona č. 181/1995 Z.z. Išlo pôvodne o pozemkové spoločenstvo bez právnej subjektivity a po nadobudnutí účinnosti zákona č. 97/2013 Z.z. bolo toto pozemkové spoločenstvo dňa 26.3.2014 zapísané do registra ako pozemkové spoločenstvo s právnou subjektivitou.

20. Postavenie spoločenstiev aktuálne upravuje zákon č. 97/2013 Z.z. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že tieto spoločenstvá majú hlboké historické pozadie, ich pôvod siaha až do obdobia stredoveku, pričom prešli rôznymi spoločenskými obdobiami. Centrálnym pojmom činnosti spoločenstiev je pôda. Primárne je potrebné vychádzať z toho, že všetky spoločenstvá podľa zákona o pozemkových spoločenstvách sú právnickými osobami a v súčasnosti už ani nie je možné, aby existovali spoločenstvá bez právnej subjektivity, ako tomu bolo za účinnosti predchádzajúceho zákona č. 181/1995 Z.z.

21. Vznikom spoločenstva nedochádza k zmene vlastníckeho práva k spoločnej nehnuteľnosti, resp. k spoločne obhospodarovaným nehnuteľnostiam, títo jednotliví vlastníci, resp. spoluvlastníci sa zo zákona stávajú členmi spoločenstva, no spoločenstvo ako také svojim vznikom vlastnícke právo k daným nehnuteľnostiam nenadobúda. Spoločenstvo si jednotliví spoluvlastníci (podielníci, urbárci) zriaďujú z dôvodu racionálnejšieho hospodárenia na poľnohospodárskej, resp. lesnej pôde, pretože z dôvodu ich veľkého množstva (vo väčšine prípadov sú ich stovky) je racionálne využitie tejto pôdy nimi samotnými v režime podielového spoluvlastníctva podľa Občianskeho zákonníka takmer nemožné. Cieľom spoločenstva je teda zabezpečovať hospodárenie na poľnohospodárskej či lesnej pôde, tvoriacej spoločnú nehnuteľnosť, resp. spoločne obhospodarované nehnuteľnosti.

22. Veci vyjadrené v § 16 ods. 2 zákona č. 97/2013 Z. z. sú vecami jednotlivých podielnikov. V záujme zrealizovania vykonávania ich vlastníckeho práva, prípadne jeho určenia (či popretia), zákon konštruje zastúpenie členov spoločenstvom, ktoré koná prostredníctvom výboru. V týchto veciach teda nejde o veci spoločenstva, ale o veci jeho jednotlivých podielnikov. Preto sa v prípadnom súdnom konaní má posudzovať aktívna, resp. pasívna vecná legitímácia vo vzťahu k jednotlivým spoluvlastníkom. Aktívna či pasívna vecná legitímácia tu môže teda patriť iba spoluvlastníkovi a nie spoločenstvu.

Vychádzajúc z uvedeného je potom správny záver súdu prvej inštancie v tom zmysle, že žalovaný v 2. rade - pozemkové spoločenstvo združujúce spoluvlastníkov spoločnej nehnuteľnosti, aj keď má právnu subjektivitu, nemá oprávnenia v otázke vlastníckych vzťahov k spoločnej nehnuteľnosti. Podobne, pokiaľ ide o žalovaného v 1. rade, v posudzovanej veci ide o určenie vlastníckeho práva k spoluvlastníckym podielom, avšak nie iba jedného „dotknutého“ podielového spoluvlastníka nehnuteľností, ale všetkých podielových spoluvlastníkov konkrétnych nehnuteľností vymedzených žalobcom, a teda ide o konanie týkajúce sa (spolu)vlastníckych práv k celej veci, čo žalobca v konaní opakovane zdôrazňoval. Výsledok konania o takto koncipovanom žalobnom návrhu teda má dopad na všetkých, v katastri nehnuteľností na listoch vlastníctva evidovaných spoluvlastníkov (§ 78 ods. 1 CSP)

23. Vychádzajúc z uvedeného tak súd prvej inštancie správne konštatoval, že pasívna vecná legitímácia žalovaných v tomto spore nie je daná, v dôsledku čoho chýba žalobcovi naliehavý právny záujem na takto koncipovanom žalobnom návrhu, kedy nie je potrebné a ani možné zaoberať sa dôvodnosťou nároku samotného.

24. Odvolací súd sa vo vzťahu k ďalším odvolacím námietkam žalobcu zaoberal tým, či postupom súdu prvej inštancie nedošlo k takému nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil stranám uskutočňovať im patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (odvolací dôvod uvedený v ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP).

25. Nie je dôvodná námietka žalobcu v tom zmysle, že súd prvej inštancie nesprávne postupoval pri rozhodovaní o pokračovaní v konaní s právnym nástupcom pôvodne žalovaného v 1. rade. Žalovaným v 1. rade bol žalobcom označený Q. A., nar. X.X.XXXX, trvale bytom F. XXX, M., ktorý v priebehu konania zomrel, a to dňa 6.9.2017, čo je zrejmé z uznesenia vydaného v konaní Okresného súdu Poprad sp. zn. 7D/107/2017 a majetok po nebohom na základe schválenej dohody dedičov nadobudol Q. A., nar. XX.X.XXXX, bytom M., F. XXX/XX. Na základe tohto oznámenia žalobcu, súd prvej inštancie uznesením z 10.4.2018 č. k. 5C/11/2012 - 1872, rozhodol o pokračovaní v konaní s právnym nástupcom žalovaného v 1. rade, a to Q. A., nar. XX.X.XXXX, bytom M., F. XXX/XX, postupom podľa § 63 CSP. Toto rozhodnutie, proti ktorému odvolanie nie je prípustné (§ 357 CSP) bolo doručené právnym zástupcom žalobcu, žalovaného v 2. rade, ako aj aktuálnemu žalovanému v 1. rade pred pojednávaním konaným dňa 24.04.2018.

26. Z obsahu spisu je ďalej zrejmé, že pred vyhlásením uznesenia o skončení dokazovania, súd prvej inštancie oboznámil obsah spisu, stalo sa tak na pojednávaní dňa 20.6.2017 a rovnako nie je dôvodná námietka žalobcu v tom, že súd prvej inštancie v konaní nepostupoval podľa § 181 ods. 2 CSP. Je potrebné zdôrazniť, že cieľom ust. § 181 ods. 2 CSP je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť strany už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Ak však predseda senátu toto zákonné ustanovenie striktné nedodrží, nemá to žiaden priamy dosah na možnosť vylúčenia účastníka konania z jeho procesných práv, ktoré mu Civilný sporový poriadok priznáva. Porušenie tohto ustanovenia žiadnym spôsobom nediskvalifikuje stranu, napr. v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom v práve na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a pod. V zmysle judikatúry Ústavného súdu SR (sp. zn. IV ÚS 16/2012), sú právny názor a hodnotiace úsudky súdu vlastné až samotnému rozhodnutiu vo veci, nie však postupu v zmysle § 181 ods. 2 CSP (predtým § 118 ods. 2 OSP, do pozornosti rozsudok NS SR sp. zn. 1Obdo/3/2019).

27. K odvolacej námietke žalobcu, že súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 24.4.2018 neopodstatnene nepripustil zmenu žalobného návrhu v zmysle podania zo dňa 6.4.2018 (č.l. 1756 a nasl.) a nepripustil prístupenie do konania na strane žalovaných osoby uvedené v tomto podaní zo dňa 6.4.2018 a v písomných podaniach zo dňa 10.10.2017 (č. l. 1704) a v podaní zo dňa 16.10.2017 (č.l. 1728), odvolací súd zdôrazňuje, že zmena návrhu žaloby je základným dispozičným úkonom žalobcu, je teda prejavom tzv. dispozičného princípu sporového konania. Žalobu v civilnom konaní treba vnímať ako komplexné podanie žalobcu, ktoré má spĺňať náležitosti podľa § 79 ods. 1 OSP účinného do 30.6.2016 (aktuálne § 131 a nasl. CSP). Pod zmenou žaloby treba chápať zmenu akejkoľvek náležitosti, ktorú žaloba má mať. Za zmenu žaloby tak vo všeobecnosti treba považovať zmenu tzv. žalobnej žiadosti (petitu žaloby) a zmenu tzv. rozhodujúcich skutkových okolností (skutkového stavu), na ktorých žaloba spočíva.

28. Súd prvej inštancie spomínané podania žalobcu aj podľa ich obsahu a označenia, vyhodnotil ako návrhy na zmenu žaloby a návrh na pristúpenie ďalších žalovaných strán do konania a uzneseniami vyhlásenými na pojednávaní dňa 24.4.2018 za prítomnosti strán sporu, či ich zástupcov, nepripustil zmenu žalobného návrhu a pristúpenie do konania ďalších žalovaných. Súd prvej inštancie v preskúmanom rozhodnutí podrobne a chronologicky poukázal na časový rámec priebehu celého konania, ktoré začalo dňa 4.5.2004, bolo vedené pôvodne pod sp. zn. 2C/184/2004 (následne 5C/63/2009 a 5C/11/2012) a zdôraznil všetky uplatnené procesné návrhy žalobcu. Úvaha, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred požadovanou zmenou návrhu (ne)môže byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu, súvisí s predbežným hodnotením dôkazov a je výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu. Takáto úvaha patrí súdu rozhodujúcemu o návrhu na pripustenie zmeny návrhu (§ 142, § 143 CSP). Pokiaľ ním bol súd prvej inštancie, žalobca nie je oprávnený napadnúť odvolaním správnosť takejto úvahy, lebo odvolanie proti uzneseniu, ktorým sa pripustila alebo nepripustila zmena návrhu, nie je prípustné a uvedené platí aj o rozhodovaní o návrhoch žalobcu na pristúpenie ďalších subjektov na strane žalovaných postupom podľa § 79 CSP v spojení s § 357 CSP. Preto ani odvolací súd nemôže prehodnocovať správnosť týchto postupov.

29. Súd prvej inštancie ďalej svoje rozhodnutie riadne a v úplnosti odôvodnil. Je potrebné uviesť, že požiadavka na riadne, úplné odôvodnenie rozhodnutia predstavuje zásadu spravodlivého procesu, vyplýva to aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj taký, ktorý nie je pre rozhodnutie významný, bola daná v odôvodnení rozhodnutia odpoveď. Špecifická odpoveď sa vyžaduje na taký argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúcim (Ruiz Torija c/Španielsko z 9.12.1994).

30. Súd prvej inštancie dostatočne vysvetlil, z akých dôvodov podanú žalobu zamietol a odôvodnenie jeho rozhodnutia zodpovedá kritériám odôvodnenia, ktoré sú upravené v § 220 ods. 2 CSP. Nemožno konštatovať, že by rozhodovacím procesom súdu prvej inštancie došlo k odňatiu možnosti žalobcu konať pred súdom a k porušeniu jeho práv na spravodlivý súdny proces. Za odňatie možnosti konať pred súdom a za porušenie práva na spravodlivý súdny proces nemožno považovať to, ak súd prvej inštancie neodôvodní svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľa. Súd prvej inštancie tiež dostatočným spôsobom odôvodnil, prečo nevykonal vo veci ďalšie dôkazy so zdôraznením už spomínaných časových súvislostí predmetného sporu. Ako už však bolo uvádzané, podstatné pre prejednávanú vec je to, že žaloba bola zamietnutá pre chýbajúcu vecnú pasívnu legitimitáciu žalovaných subjektov a s tým súvisiacu absenciu naliehavého právneho záujmu na takomto určení, s čím sa stotožnil aj odvolací súd. Dôvodná nie je napokon ani námietka žalobcu smerujúca k postupu súdu prvej inštancie v rozpore s § 470 ods. 2 veta druhá CSP. Nepripustenie zmeny žaloby a vstup ďalších strán do konania súdom prvej inštancie neznamená namietanú aplikáciu ustanovení Civilného sporového poriadku o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany, či sudcovskej koncentracii konania.

31. Správne je aj rozhodnutie súdu prvej inštancie o zrušení predtým nariadeného neodkladného opatrenia v zmysle predpokladov § 335 ods. 1 CSP, preto odvolací súd rozsudok, okrem výroku o trovách konania, potvrdil postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP prihládajúc aj na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (do pozornosti Ústavný súd SR sp. zn. II. ÚS 78/05).

32. Pokiaľ ide o výrok o trovách konania strán sporu, je potrebné vo všeobecnosti uviesť, že pri rozhodovaní o ich náhrade platí zásada zodpovednosti za výsledok a zásada zodpovednosti za zavinenie a náhodu, a teda ust. § 255 a nasl. CSP. Keďže povinnosť nahradiť trovy konania sa môže v tom-ktorom konkrétnom prípade javiť ako neprimeraná tvrdosť, ust. § 257 CSP umožňuje súdu, aby vo výnimočných prípadoch z dôvodov hodných zvláštneho zreteľa, strane, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania, túto náhradu celkom alebo sčasti nepriznal. Úvaha súdu o tom, či ide o výnimočný prípad a či sú tu dôvody zvláštneho zreteľa, musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci a prihliadne sa tiež k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom strán sporu.

33. Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon bližšie nedefinuje, ale výklad ponecháva na súdnu prax. K dôvodom hodným osobitného zreteľa možno zahrnúť neprimeranú tvrdosť, podiel oboch strán na vzniku a priebehu sporu, povahu a okolnosti sporu, zložitnosť doposiaľ neriešenej

právnej problematiky, zložitost' prípadov, výkladov medzinárodnej zmluvy, osobitné pomery strany sporu, či nízky príjem.

34. Odvolací súd preskúmal a zvážil okolnosti prejednávanej veci a dospel k záveru o potrebe čiastočnej aplikácie ust. § 257 CSP pri rozhodovaní o trovách konania. Ako dôvod hodný osobitného zreteľa zohľadnil charakter prejednávanej veci a súvisiacu skutočnosť, že v priebehu trvania sporu, došlo k zmene právnej úpravy týkajúcej sa procesného postavenia pozemkového spoločenstva. Odvolací súd preto rozsudok vo výroku o trovách konania vzhľadom na uvedené zmenil tak, že žalovaným vo vzťahu k žalobcovi priznal náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 50 %.

35. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 257 CSP, keď vyššie uvedené dôvody hodné osobitného zreteľa sčasti zohľadnil odvolací súd aj pri rozhodnutí o trovách tohto štádia konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).